

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра фінансів

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету
д.е.н., професор Анатолій ДІБРОВА
“20” травня 2022 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри фінансів
Протокол № 9 від «13» травня 2022 р
Завідувач кафедри
 Надія ДАВИДЕНКО

“РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОП «Облік і аудит»

Наталія КУЗИК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСИ

(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма «Облік і аудит»

Економічний факультет

Розробники: к.е.н., доцент Шевченко Н.Ю.

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни ФІНАНСИ

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр <small>(бакалавр, спеціаліст, магістр)</small>	
Спеціальність	071 «Облік і оподаткування» <small>(шифр і назва)</small>	
Освітня програма	Облік і аудит	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) <small>(якщо є в робочому навчальному плані)</small>	_____ (назва)	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2	
Семестр	3	
Лекційні заняття	30 год.	.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття		.
Самостійна робота	90 год.	.
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	4 год. 4 год.	год. год.

2. Мета та завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета – формування у майбутніх фінансистів системи спеціальних знань та вмій з проблем розвитку та сучасного стану фінансової системи.

Завданнями дисципліни є формування цілісної системи знань про суть і форми прояву фінансів, механізм функціонування фінансових відносин та їх оптимізацію у суспільстві, склад і структуру фінансової системи, сукупність фінансових органів та інститутів, засади формування і функціонування окремих сфер і ланок фінансової системи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни фахівець з фінансів повинен:

знати:

суть, функції і складові фінансів, історію розвитку фінансової науки, будову та основні ланки фінансової системи, принципи і завдання фінансової політики, основні ланки державних фінансів, організацію фінансів підприємницьких структур, складові фінансового механізму, оподаткування і страхування як специфічні підсистеми фінансів, призначення та структуру фінансового ринку, теоретичні основи фінансового менеджменту та економічну природу міжнародних фінансів;

вміти:

показати роль фінансів у системі відтворення; аналізувати сучасну фінансову політику держави та виявляти її вплив на економіку; моделювати нормальну та кризову фінансові ситуації; будувати моделі фінансових відносин та управління фінансовою системою, визначати джерела фінансових ресурсів підприємств і держави, розкрити взаємозв'язок фінансів держави, підприємств і населення; виявити фактори формування фінансового результату підприємства; моделювати грошові потоки в сферах державних фінансів та в страхуванні; аналізувати державний бюджет; будувати грошові потоки у сфері міжнародних фінансів та фінансового ринку.

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК): ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК6, ЗК7, ЗК8, ЗК9, ЗК11

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК): ФК1, ФК8

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність вчитися та бути готовим до засвоєння та застосування набутих знань.

ЗК 2. Здатність до аналізу та синтезу як інструментарію виявлення проблем та прийняття рішень для їх розв'язання на основі логічних аргументів та перевірених фактів.

ЗК 3. Здатність працювати самостійно та в команді з урахуванням вимог професійної дисципліни, планування та управління часом.

ЗК 6. Здатність бути критичним та самокритичним.

ЗК7. Здатність до гнучкого мислення та компетентного застосування набутих знань в професійній діяльності.

ЗК 8. Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово.

ЗК 9. Навички використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 11. Здатність презентувати результати проведених досліджень.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

ФК 8. Здатність застосовувати та формувати інформаційну підтримку управління підприємством з використанням сучасного технічного та методичного інструментарію

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р		л	п	лаб	ін д	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. «Сутність, історія та розвиток фінансової науки в Україні та світі»												
Тема 1. Сутність, історія та розвиток фінансової науки в Україні та світі	10	2	2			6						
Тема 2. Генезис і еволюція фінансів.	10	2	2			6						
Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки в Україні.	20	4	4			12						
Разом за змістовим модулем 1	40	8	8			24						
Змістовий модуль 2. «Фінансова система, фінансова політика, фінансовий механізм та фінансове право. »												
Тема 4. Фінансова система.	10	3	3			4						
Тема 5 Фінансова політика і фінансовий механізм.	10	2	2			5						
Тема 6. Фінансове право і фінансове законодавство	14	2	2			10						
Тема 7. Фінансова безпека держави.	10	3	3			5						
Разом за змістовим модулем 2	44	10	10			24						
Змістовий модуль 3. Ланки державних фінансів та їх характеристика. Податкова система.												
Тема 8. Державні фінанси. Бюджетна система. Бюджет держави. Бюджетний процес.	12	4	4			4						

Тема 9. Податки. Податкова система.	10	2	2			6						
Тема 10. Державний кредит та державний борг	22	2	2			14						
Разом за змістовим модулем 3	34	8	8			24						
Змістовий модуль 4. Фінанси місцевих бюджетів та бюджетне вирівнювання												
Тема 11. Фінанси місцевих бюджетів та бюджетне вирівнювання	10	2	2			9						
Тема 12. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	12	2	2			9						
Разом за змістовим модулем 4	22	4	4			18						
Курсовий проект (робота) з _____ _____												
(якщо є в робочому навчальному плані)		-	-	-								
Усього годин	150	30	30			90						

Змістовий модуль 1. Сутність, історія та розвиток фінансової науки в Україні та світі

Тема лекційного заняття 1. Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві. Етимологія (походження) слова “фінанси”. Економічні передумови та історичний аспект виникнення фінансів. Фінанси – специфічна форма суспільних відносин, їх взаємозв’язок з іншими елементами економічної системи. Фінанси як загальнотеоретичний рамковий курс. Сутність фінансів та їх функції. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин. Об’єкт та суб’єкти фінансових відносин. Фінанси як регулятор економічних та соціальних процесів у суспільстві. Підвищення ролі фінансів у ринкових умовах.

Тема лекційного заняття 2. Генезис і еволюція фінансів та фінансової науки.

Фінансова наука і її структура. Предмет і методи фінансової науки. Моделі фінансових відносин у суспільстві. Фінанси античного світу. Зародження фінансової науки як складової політичної економії: італійський меркантилізм. Досягнення наукових шкіл XVII – XVIII ст. (німецькі фінансисти - камералісти, французькі фізіократи) у розвитку науки про фінанси. XIX ст. - період остаточного виділення фінансової науки з політекономії. Західна наука XX ст.: від кейнсіанства до соціально – ринкового господарства. Основні напрями фінансової науки XXI ст. Нобелівські лауреати в галузі фінансів XX-XXI ст.

Тема лекційного заняття 3. Становлення та розвиток фінансової науки в Україні.

Розвиток фінансів доби Київської Русі (X ст.) та Запорізької Січі (XVI – XVIIст.). Найбільш вагомими здобутками російських та українських вчених XIX ст. у галузі фінансів. Формування фінансової науки у XX ст. Розвиток фінансової науки у незалежній Україні.

Змістовий модуль 2. Фінансова система, фінансова політика, фінансовий механізм та фінансове право.

Тема лекційного заняття 4. Фінансова система. Сутність фінансової системи і принципи її структурування. Внутрішня будова фінансової системи. Організаційна структура фінансової системи держави. Державне регулювання фінансових відносин. Система управління фінансами в Україні. Функції основних суб'єктів управління фінансами в Україні: Міністерство фінансів України, Контрольно-ревізійні служби, Державна податкова адміністрація, Державне казначейство, Рахункова палата, Пенсійний фонд та ін. фонди загальнодержавного соціального страхування. Національний банк України, Державний комітет з цінних паперів та фондового ринку, Міжбанківська валютна біржа. Асоціація страховиків України.

Тема лекційного заняття 5. Фінансова політика і фінансовий механізм.

Сутність, види і значення фінансової політики. Складові фінансової політики держави.

Форми і методи реалізації фінансової політики та її складових у різних сферах

Поняття фінансового механізму та його елементи і роль у реалізації фінансової політики. Методи, важелі та інструменти фінансового механізму. Фінансове забезпечення та його методи. Фінансове регулювання і його методи та інструменти.

Тема лекційного заняття 6. Фінансове право і фінансове законодавство

Значення фінансового права у здійсненні фінансової політики і фінансового механізму. Фінансове право як галузь публічного права, його предмет. Методи фінансово – правового регулювання. Суб'єкти фінансового права. Поділ

фінансового права (загальна і особлива частини). Фінансове законодавство: Конституція України, Бюджетний кодекс України, Податковий кодекс,

ЗУ “ Про систему оподаткування”, ЗУ “ Про місцеві податки і збори”, ЗУ “ Про страхування”, ЗУ “ Про фондовий ринок”, та ін.

Тема лекційного заняття 7. Фінансова безпека держави.

Об’єктивна необхідність розробки проблем підвищення національної, економічної і фінансової безпеки. Походження і сутність економічної безпеки, її суб’єкти і об’єкти. Категорійний апарат економічної безпеки. Індикатори фінансової безпеки та її порогові значення для України. Механізми фінансової безпеки. Фінансова криза: причини виникнення, Фінансові кризи ХХІ ст. в світі та Україні. Шляхи локалізації і подолання фінансових криз.

Змістовий модуль 3. Ланки державних фінансів та їх характеристика. Податкова система.

Тема лекційного заняття 8. Державні фінанси. Бюджетна система. Бюджет держави. Бюджетний процес.

Класифікація державних фінансів за доходами та видатками. Бюджетна система як складова державних фінансів. Бюджетна система України. Міжбюджетувати концептуальні засади теорії економічної безпеки; вивчити теоретичні, організаційно-правові та практичні засади фінансової безпеки; встановити причинно-наслідкові зв’язки, джерела та механізм виникнення загроз фінансовій безпеці; навчитися відстежувати та попереджувати існуючі та потенційні загрози фінансовій безпеці; опрацювати методики та механізм розрахунку основних індикаторів, що забезпечують моніторинг поточного стану фінансової безпеки; розглянути методики оцінки фінансової безпеки держави з визначенням інтегрального показника, що формується на основі відповідних критеріїв та індикаторів; визначити напрями та механізми мінімізації загроз фінансовій безпеці з урахуванням стратегічних пріоритетів соціально-економічного розвитку держави.

Бюджетні відносини та їх регулювання. Міжбюджетні трансферти. Бюджет як економічна і правова категорія. Місце і роль бюджету в загальній системі фінансових відносин. Державний бюджет та його структура. Доходи та видатки державного та місцевих бюджетів. Бюджетний процес та його складові. Процедура бюджетного планування. Процедура прийняття Державного бюджету. Організація виконання державного бюджету. Контроль за виконанням Державного бюджету. Напрями вдосконалення бюджетного процесу в Україні.

Тема лекційного заняття 9. Податки. Податкова система.

Економічна природа податків і їх економічна сутність. Місце податків у наповненні бюджетів. Функції та класифікація податків. Податкова політика. Податкова система: науково-обґрунтовані принципи формування. Елементи системи оподаткування. Характеристика основних податків податкової системи

України: податок на додану вартість, акцизний збір, податок на прибуток підприємства, фіксований сільськогосподарський податок, податок з доходів фізичних осіб, єдиний та фіксований податок для суб'єктів малого підприємництва. Становлення та розвиток податкової системи України. Адаптація податкового законодавства України до стандартів країн з розвинутою економікою.

Тема лекційного заняття 10. Державний кредит та державний борг
 Передумови існування державного кредиту. Економічна сутність державного кредиту. Роль кредиту у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту. Форми державного кредиту: ощадна справа, випуск державних цінних паперів. Види державних цінних паперів та їх погашення. Економічний зміст державного боргу. Структура державного боргу та механізм його формування. Способи коригування державного боргу. Методи управління державним боргом України.

Змістовий модуль 4. Фінанси місцевих бюджетів та бюджетне вирівнювання

Тема лекційного заняття 11. Місцеві фінанси. Територіальна громада: поняття, функції, роль, правовий статус. Місцеві фінансові інститути. Сутність місцевих фінансів та причини їх виникнення. Функції місцевих фінансів. Доходи та видатки місцевих бюджетів. Зарубіжний досвід забезпечення самостійності місцевих бюджетів і можливості його використання в Україні.

Тема лекційного заняття 12. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання. Державна регіональна фінансова політика: поняття, цілі, завдання. Поняття вертикальних і горизонтальних дисбалансів та фінансового вирівнювання. Об'єктивна необхідність фінансового вирівнювання. Правові засади й організація бюджетного вирівнювання в Україні. Зарубіжний досвід фінансового вирівнювання.

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві	2
2	Генезис і еволюція фінансів та фінансової науки.	2
3	Становлення та розвиток фінансової науки в Україні.	4
4	Фінансова система.	3
5	Фінансова політика і фінансовий механізм.	2
6	Фінансове право і фінансове законодавство	2
7	Фінансова безпека держави.	3
8	Державні фінанси. Бюджетна система. Бюджет держави. Бюджетний процес.	4
9	Податки. Податкова система.	2
10	Державний кредит та державний борг	2

11	Місцеві фінанси.	2
12	Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	2

- 5. Теми практичних занять – відсутні за навчальним планом**
6. Теми лабораторних занять – відсутні за навчальним планом

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Предмет науки про фінанси. Суб'єкти й об'єкти фінансових відносин.
2. Характеристика фінансів як історичної категорії, передумови їх виникнення.
3. Фінанси як економічна категорія: визначення, ознаки, зв'язок з грошима. Фінансові категорії.
4. Зв'язок фінансів з іншими вартісними економічними категоріями (ціною, заробітною платою, кредитом).
5. Функції фінансів, їх зв'язок. Дискусійні питання щодо функцій фінансів.
6. Суспільне призначення фінансів та їх об'єктивна необхідність.
7. Вплив фінансів на суспільне виробництво (якісний і кількісний вплив, напрями впливу) та їх роль у ринковій економіці.
8. Сутність, склад і характеристика фінансової системи за її внутрішньою будовою.
9. Взаємозв'язок між сферами і ланками фінансових відносин.
10. Сутність, склад і характеристика фінансової системи за її організаційною структурою.
11. Органи управління та інституції фінансової системи: склад, функції і зв'язок зі сферами і ланками фінансової системи.
12. Поняття і завдання фінансової політики, її зв'язок з економічною політикою. Фінансова стратегія і фінансова тактика.
13. Характеристика типів фінансової політики.
14. Зміст напрямів фінансової політики. Характеристика сучасної фінансової політики України за її окремими напрямами.
15. Фінансова політика в умовах фінансової кризи. Стабілізація фінансового стану в Україні та шляхи її забезпечення.
16. Поняття фінансового механізму і його складові елементи. Зв'язок фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою.
17. Фінансові методи впливу на соціально-економічний розвиток держави.
18. Характеристика форм фінансового забезпечення розширеного відтворення.
19. Фінансове регулювання як підсистема фінансового механізму. Методи фінансового регулювання.
20. Фінансове планування: сутність, завдання, принципи і методи.
21. Зміст і призначення фінансового контролю, його об'єкти і суб'єкти. Функції суб'єктів фінансового контролю.
22. Характеристика видів, форм і методів фінансового контролю.
23. Система фінансових планів, їх характеристика.
24. Управління фінансами і його види. Об'єкти і суб'єкти управління.
25. Характеристика фінансових важелів та стимулів як складових фінансового механізму.
26. Фінансові показники. Фінансові норми і нормативи. Фінансові стимули.
27. Правове регламентування фінансових відносин та фінансової діяльності.
28. Сутність фінансів підприємств, їх функції та принципи організації.

29. Внутрішні та зовнішні фінансові відносини суб'єктів господарювання.
30. Порядок розподілу грошових надходжень від реалізації продукції, робіт і послуг.
31. Поняття фінансових ресурсів підприємств, характеристика їх складу.
32. Джерела формування фінансових ресурсів новостворюваних і функціонуючих підприємств.
33. Класифікація фінансових ресурсів.
34. Поняття доходів і витрат підприємства, їх класифікація.
35. Фінансові результати діяльності підприємств та макро- і мікроекономічні чинники, які їх визначають.
36. Особливості фінансів установ і організацій соціальної сфери.
37. Характеристика методів організації фінансової діяльності підприємств (принципи, мета, зміст і роль кожного методу).
38. Особливості організації і функціонування фінансів підприємств різних форм власності та видів діяльності.
39. Становлення і розвиток державних фінансів України.
40. Фінансові ресурси держави, їх склад і джерела формування.
41. Фінансові методи державного регулювання економіки.
42. Об'єктивна необхідність, сутність і функції податків.
43. Класифікація податків за різними ознаками. Характеристика податків, виділених у процесі їх класифікації.
44. Прямі і непрямі податки, їх сутність, переваги і недоліки.
45. Елементи системи оподаткування.
46. Взаємозв'язок між такими поняттями, як податки, податкова система і податкова політика.
47. Сутність і наукові принципи побудови податкової системи.
48. Податкова система України, її характеристика і принципи побудови.
49. Становлення та розвиток податкової системи України, її сучасний стан.
50. Економічний зміст, форма і матеріальне втілення бюджету. Відмінності бюджету від інших ланок фінансової системи.
51. Функції бюджету як економічної категорії.
52. Місце бюджету у розподілі вартості ВВП і шляхи його впливу на цей розподіл.
53. Державний бюджет як універсальний інструмент контролю і основний фінансовий план держави.
54. Роль бюджету у соціально-економічному розвитку держави.
55. Бюджетна система: поняття, склад, принципи побудови.
56. Ієрархічна будова бюджетної системи України. Бюджетний устрій, його сутність і основи.
57. Критерії розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи.
58. Міжбюджетні відносини і необхідність їх регулювання.
59. Міжбюджетні трансферти. Зміст кожного з їх видів і практика використання в Україні.
60. Бюджетна резолюція, її зміст і призначення.
61. Поняття бюджетного процесу і його етапи (зміст кожного, задіяні органи і їх функції).
62. Бюджетні права органів законодавчої і виконавчої влади (Верховна Рада України,
63. Президент, місцеві Ради народних депутатів, Кабінет Міністрів України, фінансові управління і відділи місцевих Рад).
64. Казначейська система виконання державного бюджету.
65. Економічна сутність бюджетних доходів і видатків, форми їх ви- яву і матеріального втілення.
66. Взаємозв'язок бюджетних доходів і видатків з державними доходами і видатками.
67. Роль доходів і видатків державного бюджету в соціально-економічному розвитку країни.

68. Фактори, які визначають склад бюджетних доходів і вибір джерел їх формування.
 69. Фактори, які визначають склад і структуру видатків бюджету.
 70. Класифікація бюджетних доходів.

Приклад екзаменаційного білету

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС бакалавр спеціальність фінанси, банківська справа та страхування	Кафедра Фінансів 2021-2022 навчальний рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 21 з дисципліни «Фінанси»	Затверджую Зав. кафедри (підпис) Давиденко Н.М. (ПІБ) 2021 р.
Екзаменаційні запитання			
1.Що слід розуміти під державною фінансовою політикою?Яка її мета?Яким чином здійснюється?			
2. Що являють собою фінансові ресурси підприємства як категорія ? Значення фінансових ресурсів.			
3. Задача. Протягом місяця підприємством отримано та оплачено: - канцелярські товари – 600 грн. з ПДВ; - транспортні послуги – 6000 грн, без ПДВ; Виручка від реалізації продукції – 25000 грн, з ПДВ. Визначити ПДВ, що належить сплатити до бюджету.			
Тестові завдання різних типів			
1. Поняття фінансовий менеджмент застосовується переважно до: 1.управління фінансами підприємств; 2.управління фінансами держави; 3.управління фінансами населення; 4. всіх			
2. Основною установою, що регулює функціонування ринку цінних паперів є: 1.Національний банк України; 2.Фонд державного майна України 3.Державна комісія з цінних паперів і фондового ринку; 4..Міністерство фінансів України			
3. Прибуток підприємства використовується на цілі: 1.сплати податків; 2.створення резервного фонду; 3.виплату дивідендів; 4.поповнення статутного фонду; 5.на розвиток підприємства 6. усі разом(1-5); 7. на жодну з них			
4. Яка риса є обов'язковою для характеристики домогосподарства: 1.спільне проживання на одній площі; 2.спільна праця;; 3.спільний бюджет; 4.наявність спільних дітей.			
5.Комплекс заходів по захисту інтересів держави у сфері зовнішньо – економічної торгівлі із застосуванням системи певних платежів або певного режиму носить назву...			
6. Усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та			

інших видів діяльності з метою отримання прибутку називаються.....
7. Частина прибутку, яка виплачується підприємством на користь власників корпоративних прав має назву
8. Система принципів, методів, засобів і форм організації фінансових відносин називається
9. Митна політика може реалізуватися у формі:
1. протекціонізму;
2. вільної торгівлі із використанням тарифних і нетарифних інструментів регулювання.
10. Бюджетний дефіцит - це перевищення

Тематика рефератів та доповідей

1. Фінанси Німеччини
2. Фінанси Франції.
3. Фінанси Італії.
4. Фінанси Бельгії.
5. Фінанси Нідерландів.
6. Фінанси Люксембургу.
7. Фінанси Великої Британії.
8. Фінанси Ірландії.
9. Фінанси Данії.
10. Фінанси Австрії.
11. Фінанси Швеції.
12. Фінанси Фінляндії.
13. Фінанси Іспанії.
14. Фінанси Греції.
15. Фінанси Португалії.
16. Фінанси Кіпру.
17. Фінанси Мальти.
18. Фінанси Норвегії.
19. Фінанси Польщі.
20. Фінанси Угорщини.
21. Фінанси Чехії.
22. Фінанси Словаччини.
23. Фінанси Латвії.
24. Фінанси Литви.
25. Фінанси Естонії.
26. Фінанси Словенії.
27. Фінанси Румунії.
28. Фінанси Болгарії.
29. Фінанси Японії.
30. Фінанси Китаю.

Питання для дискусій

1. Визначення сутності фінансів авторами різних навчальних посібників, підручників і монографій .

2. Функції фінансів. Точки зору з цього питання вчених у галузі фінансів. Аналіз різних тверджень щодо функцій фінансів і позицій функціонування фінансових відносин в умовах ринкової економіки. Чи має право на існування регульовальна функція фінансів в умовах ринкових відносин?

3. Фінансова стабілізація. Ознаки фінансової стабілізації на макро- і мікрорівнях

економіки. Чи закономірне твердження окремих фінансистів про те, що фінансова стабілізація в Україні можлива у 2015-2018 рр.?

4.Фінансові відносини приватизації державної власності у промисловості, сільському господарстві, комунальній власності. Проблеми купівлі-продажу землі в системі земельних відносин. Можливий стан державних фінансів України за різних варіантів вирішення цієї проблеми.

5.Фінансова політика України. Проблемні аспекти організації фінансових відносин в країнах розвинутих ринкових економік . Негативні явища у фінансовій політиці України, причини їх виникнення і можливі варіанти дій щодо їх недопущення в умовах ринкової економіки.

6.Наукові основи побудови податкової системи держави.Чи враховані податкові концепції видатних економістів світу у процесі побудови податкової системи України на сучасному етапі? Податкова концепція А. Лаффера та її відображення у податковій системі України.

7.Бюджетний устрій і бюджетна система України за часів глобальних фінансових криз і загроз. Оцінка можливих підходів до вирішення питання ролі й значення бюджетних відносин у зміцненні економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань.

8.Бюджетний процес. Шляхи вирішення економічно обґрунтованих основ організації бюджетного процесу та реалізації загальних науково обґрунтованих принципів складання, розгляду проектів бюджетів та їх затвердження та виконання.

9.Державний кредит. Проблеми внутрішнього і зовнішнього боргу. Проблема незаконно вивезених з України вітчизняних капіталів, які перебувають на рахунках банків західних країн. Які можливі варіанти повернення цих капіталів і використання їх для інвестування власного виробництва в Україні?

8. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

Методи викладання навчальної дисципліни «Економікс: мікроекономіка» сприяють вирішенню таких задач:

– у сфері навчання – засвоєння основ знань про сучасну економіку, принципи і закономірності її функціонування та розвиток, умінь економічної діяльності;

– у сфері самосвідомості – усвідомлення свого індивідуального економічного потенціалу, формування усвідомленої громадянської економічної поведінки;

– у сфері мотивації – розвиток інтересу до проблем економіки, постійної потреби в економічному знанні, прагнення у цивілізованому підприємстві, що має стати засобом соціального захисту, полегшити вирішення проблем зайнятості молоді, їхньої адаптації до ринку.

9. Форми контролю

Відповідно до «Положення про екзаменати та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого Вченою радою НУБіП України 27

грудня 2019 р., протокол № 5 основними видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Навчальний матеріал дисципліни викладається упродовж двох семестрів, поділений на чотири модулі.

Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу змістового модуля (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу змістового модуля здійснюються у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, що можна оцінити чисельно.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Семестровий контроль з дисципліни «Мікроекономіка» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді та екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни згідно з «Положенням про екзамени та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України».

У НУБіП України використовується рейтингова форма контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять (модуля) з певної дисципліни. Її результати враховуються під час виставлення підсумкової оцінки.

Після проведення проміжних атестацій із змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектором дисципліни визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи RHP (не більше 70 балів).

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни RДИС (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи RHP (до 70 балів): $RДИС = RHP + RAT$.

Рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи округлюється до цілого числа.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

1. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення «Про екзамени та заліки у НУБіП України», (наказ про уведення в дію від 27.02.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
Відмінно	екзаменів	заліків
90 - 100	Відмінно	зараховано
74 - 89	Добре	
60 - 73	Задовільно	
0 - 59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Фінанси» для підготовки фахівців ОКР «бакалавр» з напрямку підготовки 6.030508 „Фінанси і кредит”
2. Методичні вказівки щодо виконання і захисту курсової роботи з дисципліни «Фінанси».
3. Електронний курс з дисципліни «Фінанси» для підготовки фахівців ОКР «бакалавр». – Режим доступу: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1826>.

12. Рекомендована література Базова

1. Говорушко Т.А. Фінанси для фінансистів: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 612 с.
2. Давиденко Н. М., Данилевська-Жугунісова О.Є. Підручник Фінанси. К.:ТОВ ЦП Компринт, 2014. 544с.
3. Романенко О. Р. Фінанси : підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко ; Міністерство освіти і науки України. – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 310 с.
4. Стойко О.Я., Дема Д.І. Фінанси: підручн. / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. – К.: Алерта, 2017. – 406 с.
5. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 576 с.
6. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Ковальчук Н.О., Гаватюк Л.С., Єрмічук Н.І. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. 2019. 336 с.
7. Фінанси: підручник / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. 2-ге вид. перероб. і доповн. К.: Знання, 2012. 687 с
8. Фінанси: курс для фінансистів. Навч. посібник / за ред. В. І. Оспіщева, К.: Знання, 2008. 562 с.
9. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник / за ред. П. Ю. Буряка, О. Б. Жихор К.: Знання, 2010. 528 с.
10. Ярошевич Н.Б. Фінанси: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю. Кондрат, М.В.Ливдар- Львів: Видавництво “Простір-М”, 2018. – 298 с.

Допоміжна література

1. Бех Г.В., Дмитрик О.О., Криницький В.Є. Фінансове право України: Підручник. / за ред. М.П. Кучерявенка. К.: Юрінком Інтер, 2004. 320 с.
2. Данілов О.Д., Серебрянський Д.М. Фінанси у запитаннях і відповідях, К.: 2008. 528с.
3. Головач А. В., Захожай В.Б. Фінансова статистика (з основами теорії статистики) Навч. посіб. К. : МАУП, 2002.
4. Залетов О.М. Страхування: Навч. посіб. / за ред. д-ра екон. наук О. О. Слюсаренко. К.: Міжнар. агенція "Бізон", 2003. 320 с.
5. Зятковський І.В. Фінанси суб`єктів господарювання в умовах інституціональних перетворень: Монографія. Т.: Екон. думка, 2006. 388 с.
6. Зятковський І.В. Фінансова діяльність суб`єктів господарювання: Навч. посіб. Т.: Екон. думка, 2003. 356 с.

7. Зятковський І.В. Фінансове оздоровлення підприємств: теорія і практика: Монографія. Т.: Екон. думка, 2003. 344 с.
8. Партин Г.О., Загородній А.Г. Фінанси підприємств. Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доопр. К.: Знання, 2006. 379 с.
9. Реверчук С.К., Сива Т.В., Кубів С.І., Вовчак О.Д. Історія страхування: Підручник / за ред. С.К. Реверчука. К.: Знання, 2005. 213 с.
10. Страхування: Підручник / Кер. авт. колективу і наук. ред. С.С. Осадець. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2002. 599 с.
11. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посібник. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. - 221 с.
12. Фінансовий механізм діяльності аграрних суб'єктів господарювання: [монографія] / за редакцією д.е.н., проф. Н.М. Давиденко \ [Давиденко Н.М., Зеліско І.М., Буряк А.В. та ін.]. – К.: Вид-во ЦП «Компрінт», 2016 – 318 с.
13. Фінансове забезпечення аграрного сектору: вітчизняний та зарубіжний досвід : монографія / Н. М. Давиденко [та ін.] ; За ред. Н. М. Давиденко. - К. : НУБіП України, 2017. - 456 с.
14. . Фінанси у схемах і таблицях: навч. посіб. для студ. першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / [Булавинець В. М., Горин В. П., Сидор І. П.]; за заг. ред. В. П. Горина. – Тернопіль: Вектор, 2017. – 181 с.
15. Фінанси: Навчальний посібник: експрес курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 262 с.
16. Фінанси підприємств: Підручник Кер. авт. колективу і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 4-те вид., перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2002. 571 с.
17. Фінанси підприємств: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 402 с.
18. Хавтур О.В. Моніторинг фінансового потенціалу вітчизняних страховиків // Вісник ТАНГ. 2004. № 6.
19. Хавтур О.В. Оптимізаційні моделі управління інвестиційними ризиками страхових компаній. Світ фінансів. 2005. № 2.

13. Інформаційні ресурси

Інтернет-ресурси:

1. Конституція України: №254к/96ВР Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a&find=1&typ=21>
3. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
4. Податковий кодекс України від 2.12.2010р. №2755-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
5. Закон України —Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування від 09.07.03 р. № 1058-15 (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1058-15>.
6. Закон України —Про місцеве самоврядування в Україні від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=280%2F97-%E2%F0>.
7. Закон України „Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2258-19>

8. Закон України „Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р., № 2121-III. – Режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14)
9. Закон України „Про господарські товариства» від 19.09.1991 р., № 1576- XII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1576-12>
10. Закон України „Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» від 30.10.1996 № 448/96-ВР. – Режим доступу: <http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр>.
11. Закон України „Про зовнішньоекономічну діяльність» 959-ХІІ – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/959-12>
12. Закон України „Про Національний банк України» від 20.05.1999 р. №679- XIV. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14-13
13. Закон України „Про страхування» від 07.03.1996 № 85/96-ВР. – Режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр)
14. Закон України „Про цінні папери і фондовий ринок» № 3480-IV. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3480-15>.
15. Закон України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» № 294- IX. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/294-20>.
16. Постанова КМ України від 21.05.2014 р. № 236 —Про Державну фіскальну службу України.
17. Указ Президента України Про Положення про Державну казначейську службу України від 13.04.2011 № 215-2015п. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U460_11.html
18. Офіційний сайт Президента України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/>.
19. Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>.
20. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>
21. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.– [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.kmu.gov.ua/
23. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.mf.gov.ua/
24. Офіційний сайт НБУ. – [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://bank.gov.ua>
25. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського . [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>.